

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

NARKBHUTPARITAT JOURNAL

Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ปีที่ 13 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2564 Vol. 13 No. 2 May - August 2021

Received: June 7, 2021

Revised: August 8, 2021

Accepted: August 19, 2021

การพัฒนาการจัดการต้นทุนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแ่ง
อำเภอнопิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

Development of Cost management base on community's economy Ideas : case study of
Baan Nah Ngae spice-community, Nopphitam district, Nakhon Si Thammarat province

อมรรัตน์ ชาวลิต*

ปาริชาติ มณี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: Amonrat_cha@nstru.ac.th

Amonrat Chawalit*

Parichat Manee

Faculty of Management Science, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาสภาพแวดล้อม และสภาพปัญหาการจัดการต้นทุนตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแวง 2) เพื่อพัฒนาการจัดการต้นทุนตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแวง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) ในการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพแวดล้อมในการดำเนินงานร่วมกันอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก และมีสภาพปัญหาในการดำเนินงาน เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุน ไม่มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ การตั้งราคาขายไม่สอดคล้องกับต้นทุน การจัดซื้อวัตถุดิบ และฐานลูกค้าเฉพาะกลุ่ม 2. การพัฒนาการจัดการต้นทุนได้ใช้วิธีการคำนวณต้นทุนด้วยวิธีต้นทุนแบบเดิม กับการคิดคำนวณด้วยวิธีการใช้หลักการผลิตแบบทันเวลาพอดี (Just in Time: JIT) พบว่า 2.1) วัตถุดิบไม่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนผลิตภัณฑ์ 2.2) ค่าแรงทางตรงส่งผลกระทบต่อต้นทุนผลิตภัณฑ์สูงขึ้น และส่งผลให้กลุ่มสมาชิกมีรายได้เพิ่มมากขึ้น 2.3) ค่าใช้จ่ายในการผลิตไม่ส่งผลกระทบต่อต้นทุนผลิตภัณฑ์ 2.4) วัตถุดิบคงเหลือส่งผลกระทบต่อต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง ดังนั้นต้นทุนผลิตภัณฑ์การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบเดิมมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบทันเวลาพอดี (JIT)

คำสำคัญ: การจัดการต้นทุน; แนวคิดเศรษฐกิจชุมชน; เครื่องแกง

Abstract

This research aimed to 1) study the environment and problem of cost management based on the community's economy, and 2) develop cost management based on the community's economy in the spice-community at Baan Nah Ngae. This study is a research and development process (R&D) which collected data by using semi-structured interviews.

The result found that 1) the operating environment is very good and there are operational problems such as lack of knowledge and understanding about costs, no division of responsibilities, Setting the selling price does not correspond to the cost, purchasing raw materials, and niche customers, and 2) the development of cost management has used the method of calculating costs using the traditional cost method. The former way of calculating principle-based funding and the method of producing the products 'just in time' (JIT) found that 2.1) raw materials do not affect product costs. 2.2) Direct labor costs have an effect on increased product costs and the members of the group have more income. 2.3) Manufacturing overhead does not affect product costs, and 2.4) materials balance at end of period affects lower product. Therefore, product costing or traditional product costing has a higher production cost than just-in-time (JIT) product costing.

Keyword: Cost Management; Community's economy ideas; spices

บทนำ

กระบวนการที่ดำเนินการพัฒนาประเทศภายใต้ “ประเทศไทยในยุค 4.0” เป็นอีกนโยบายหนึ่งที่มีการวางรากฐานการพัฒนาประเทศในระยะยาว เป็นจุดเริ่มต้นในการขับเคลื่อนไปสู่การเป็นประเทศที่มั่งคั่ง มั่งคั่ง และยั่งยืน ตามวิสัยทัศน์รัฐบาลที่มีการผลักดันการปฏิรูปโครงสร้างเศรษฐกิจ การปฏิรูปการวิจัยและพัฒนา และการปฏิรูปการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เป็นการผนึกกำลังของทุกภาคส่วน ประเทศไทยในยุค 4.0 หรือ ไทยแลนด์ 4.0 เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบาย

การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย หรือโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล บณวิสัยทัศน์ที่ว่า “มันคั่ง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้าง หนทางพัฒนาประเทศให้เจริญสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรง ในศตวรรษที่ 21 ได้ โดยมุ่งปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจ ไปสู่ “Value-Based Economy” หรือ “เศรษฐกิจที่ ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม” โดยจะต้องพัฒนารากฐานเศรษฐกิจจริงของชาวบ้านส่วนใหญ่ ซึ่งยึดโยงอยู่กับเศรษฐกิจ ระดับชุมชน เป็นแนวทางพัฒนาอย่างยั่งยืนเศรษฐกิจชุมชนที่พึงปรารถนา คือ กิจกรรมเศรษฐกิจ ทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ ที่คนในชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมเป็น เจ้าของ โดยการพัฒนาจากฐานของ “ศักยภาพของท้องถิ่น” หรือ “ทุนในชุมชน” ซึ่งรวมถึงเงินทุน แรงงาน วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น พิพิธภัณฑสถาน วัต ที่ดิน แหล่งน้ำ ความหลากหลายทาง ชีวภาพ สภาพภูมิประเทศ ลักษณะ ภูมิอากาศ ฯลฯ จนก่อเป็นเศรษฐกิจชุมชน

ในจังหวัดนครศรีธรรมราชมีแหล่งชุมชนจำนวนมากไม่น้อยที่สามารถพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่น และสร้าง เศรษฐกิจชุมชนให้เกิดขึ้นได้ เช่น ชุมชนบ้านนาแยะ หมู่ที่ 1 ตำบลนาแยะ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช มีความเป็นประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต มรดกภูมิปัญญา มีภูมิปัญญาทางวัฒนธรรม มีจำนวนกลุ่มอาชีพที่หลากหลายเป็น แหล่งเรียนรู้ ที่มีเอกลักษณ์ อัตลักษณ์ อันโดดเด่นและเป็นเสน่ห์ สะท้อนให้เห็นถึงบริบทของแต่ละชุมชนที่มีคุณค่า โดยเฉพาะด้านผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชนก็เช่นกัน “กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแยะ” เป็นอีกผลิตภัณฑ์หนึ่งที่มีความโดดเด่น ในการสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนและเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจในการพัฒนายกระดับคุณภาพชีวิตภายในชุมชน ซึ่งอยู่ พื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน แต่ยังคงขาดกระบวนการจัดการเรียนรู้ทางบัญชีในอาชีพของกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มมีความ แข็งแรงสามารถเป็นผลิตภัณฑ์ชั้นนำในการสร้างอัตลักษณ์ของตนเองในพื้นที่และให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมในการร่วมกันคิด ร่วมกันตัดสินใจ และร่วมกันทำ โดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านผสมผสานสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ผลิตภัณฑ์เครื่องแกงกลุ่ม ไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน สอดคล้องกับนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งเป็นโมเดลพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐบาล จึง เป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่เข้ามาพัฒนาการจัดการต้นทุนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน เพื่อเป็นประโยชน์แก่ชุมชนบ้าน นาแยะ และนำพากลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแยะไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อม และสภาพปัญหาการจัดการต้นทุนตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มเครื่องแกง บ้านนาแยะ หมู่ที่ 1 ตำบลนาแยะ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- 2) เพื่อพัฒนาการจัดการต้นทุนตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแยะ หมู่ที่ 1 ตำบล นาแยะ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้มุ่งทำการศึกษา และพัฒนาการจัดการต้นทุนบนพื้นฐานแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกง บ้านนาแยะ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ คือ สมาชิกกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแยะ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 10 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เนื่องจากผู้วิจัยมีความรู้ เกี่ยวกับบริบทของชุมชน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือในการวิจัย เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง จำนวน 1 ฉบับ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และการดำเนินงานของกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินงานของกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก ด้วยแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แก่สมาชิกกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ ซึ่งประกอบด้วย ประธานกลุ่ม รองประธานกลุ่ม เภรัญญิกกลุ่ม และสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจน และทำการสรุปผลการสัมภาษณ์ต่อไป

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ด้วยวิธีการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการพัฒนาแบบสอบถามจากการทบทวนวรรณกรรม ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้อง จากนั้นได้ทำการปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อทำการตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา และนำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาจัดทำดัชนีความสอดคล้อง และใช้เกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.6 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย 1) การลดทอนข้อมูล โดยจัดระบบให้มีความสอดคล้อง และเชื่อมโยงกับข้อมูลตามกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ และสามารถนำข้อมูลนี้ไปใช้งานได้ง่ายขึ้น 2) การแสดงข้อมูล เป็นการนำเสนอข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่ ด้วยวิธีการพรรณนา 3) การหาข้อสรุป การตีความหมาย และการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลตรงตามประเด็นของการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

จากวิจัยการพัฒนาการจัดการต้นทุนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ อำเภอหนองพิดำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D) ได้ทดลองใช้การจัดการต้นทุนกระบวนการใหม่ในเดือนเมษายน 2563 พบว่า

สภาพแวดล้อมการดำเนินงานของกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ

พบว่า บรรยากาศในการดำเนินงานร่วมกัน สมาชิกกลุ่มมีความสามัคคี มีน้ำใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น มีความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน โดยรวมสภาพแวดล้อมในการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมาก

สภาพปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ

พบว่า กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ มีสภาพปัญหาจากการดำเนินงาน ดังนี้

1) สมาชิกในกลุ่ม มีอาชีพหลักเป็นเกษตรกร หรือแม่บ้าน จึงส่งผลให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ หรือแม้แต่การกำหนดราคาขาย และที่สำคัญทางกลุ่มไม่เคยแสดงผลประกอบการให้แก่สมาชิก เนื่องจากไม่มีความรู้ในการจัดทำบัญชี จึงทำให้ยากต่อการตรวจสอบทางการเงิน

2) การดำเนินงานในส่วนการผลิตทางกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ ไม่มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน เป็นการทำงานในลักษณะร่วมงานกันทำ ร่วมกันผลิต

3) การตั้งราคาขายเครื่องแกงพริก และเครื่องแกงส้ม โดยเครื่องแกงทั้ง 2 ชนิดในราคากิโลกรัมละ 110 บาท เป็นการตั้งราคาตามท้องตลาดโดยไม่มีการคำนวณต้นทุนที่แท้จริงมาก่อน

4) การซื้อ/จัดหาวัตถุดิบต่อครั้ง เป็นการซื้อตามชนิดของส่วนผสมเครื่องแกง โดยไม่ได้คำนึงถึงวัตถุดิบบางชนิดทางกลุ่มมีเหลืออยู่ ทำให้บางครั้งมีวัตถุดิบเกินความจำเป็น

5) ฐานลูกค้าเฉพาะกลุ่ม เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นคนในชุมชนและบริเวณใกล้เคียง 70% ขายส่งร้านขายของชำ 30% และจะมีคำสั่งพิเศษเมื่อมีการจัดงานต่างๆ เช่น งานแต่ง งานศพ งานบวช

ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Yamkamang & Panyayodtanakor (2019, pp. 73-112) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน ได้ดำเนินงาน และมีการบันทึกบัญชีตามความเข้าใจของสมาชิก โดยมีได้จัดทำบัญชีอย่างเป็นระบบ เอกสารอ้างอิงในการลงบัญชีไม่ครบ นอกจากนี้ยังมีการบันทึกเพียงรายรับรายจ่ายของเงินสดเท่านั้น ไม่มีระบบการควบคุมภายในอย่างเหมาะสม

อุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแวง

พบว่า กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแวง มีอุปสรรคในการดำเนินงาน ดังนี้

- 1) ฐานลูกค้าส่วนใหญ่อยู่ในวงจำกัด ทางกลุ่มต้องการเพิ่มยอดขาย และเพิ่มช่องทางการขายผลิตภัณฑ์ รวมถึงรวมถึงการรักษาเครื่องแกงให้อยู่ได้นาน หากต้องมีการจัดส่งทางไปรษณีย์
- 2) เนื่องจากสถานที่ตั้ง/สถานที่ผลิตเครื่องแกง อยู่ในเขตอำเภอนบพิตำ ซึ่งถือได้ว่าค่อนข้างที่ไกลจากแหล่งซื้อวัตถุดิบ จึงเป็นอุปสรรคในการจัดซื้อวัตถุดิบบางประเภทที่ไม่สามารถซื้อได้ในชุมชน
- 3) ทางกลุ่มมีสมาชิกน้อย จึงไม่สามารถแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานได้อย่างเป็นระบบ

ข้อมูลทางการบัญชีของกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแวง

การจัดทำบัญชีกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแวง

กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแวง ไม่มีการจัดทำบัญชีที่ถูกต้องเป็นรูปธรรม ไม่มีการคิดต้นทุนของผลิตภัณฑ์ และตั้งราคาขายตามราคาตลาด โดยทางกลุ่มเพียงแค่จดบันทึกรายรับ-รายจ่ายบางประเภทเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมรายได้ และค่าใช้จ่ายทั้งหมดของทางกลุ่ม เช่น ค่ารถ ค่าน้ำมัน หรือแม้แต่ค่าแรง ดังนั้นจึงส่งผลให้การจดบันทึกรายรับ-รายจ่าย ที่เกิดขึ้น ณ ปัจจุบันไม่สามารถสะท้อนผลการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง

กระบวนการผลิตของกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแวง

กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแวง ทำการผลิตเครื่องแกง จำนวน 2 ชนิด คือ เครื่องแกงส้ม และเครื่องแกงพริก โดยจะแบ่งการทำงานออกเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 ประธานกลุ่มและสมาชิก จัดทำรายละเอียดการซื้อวัตถุดิบ ช่วงที่ 2 สมาชิกกลุ่มจัดซื้อวัตถุดิบ ณ ตลาดรวมพืชผลหัวอัฐ และวัตถุดิบที่หาซื้อได้ในในชุมชน ช่วงที่ 3 เตรียมวัตถุดิบ และเตรียมส่วนผสมตามสูตรการผลิตเครื่องแกงแต่ละชนิด นำเข้าเครื่องบด ทำการบรรจุถุงและติดสติ๊กเกอร์ ซึ่งจะมีกระบวนการผลิต ตามขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการผลิตเครื่องแกง

การบริหารจัดการปริมาณของเสียที่เกิดจากผลิตเครื่องแกง ณ ปัจจุบัน

ของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิตเครื่องแกง สามารถแบ่งได้เป็น 3 ส่วน ดังนี้ 1) ของเสียที่อยู่ในรูปของเศษวัตถุดิบ เช่น เปลือกหอม เปลือกกระเทียม เปลือกขมิ้น ขั้วพริกขี้หนู เป็นต้น 2) ของเสียที่เกิดจากกระบวนการผลิต เช่น น้ำเสีย 3) ของเสียที่เกิดจากวัตถุดิบที่เหลือจากการผลิต เช่น หอม กระเทียม พริก ที่เน่าเสียจากการใช้ในการผลิตไม่หมดในแต่ละครั้ง ซึ่งของเสียจากทั้ง 3 ส่วนทางกลุ่มไม่ได้นำมาใช้ประโยชน์

หลักเกณฑ์ในการกำหนดราคาขายผลิตภัณฑ์ ณ ปัจจุบัน ของกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ

กลุ่มเครื่องแกงมีการกำหนดราคาขายเครื่องแกงตามราคาตลาด ซึ่งขายอยู่ที่กิโลกรัมละ 110 บาท และในส่วนของวัตถุดิบที่เหลือจากการผลิตทางกลุ่มจะขายในราคาที่ต่ำกว่าท้องตลาด

การพัฒนาการจัดการต้นทุนบนฐานแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ พบว่า สภาพปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานที่ต้องได้รับการแก้ไข คือ การจัดการด้านต้นทุนผลิตภัณฑ์ และการจัดทำบัญชี เนื่องจากปัจจุบันทางกลุ่มไม่สามารถรู้ถึงผลการดำเนินงาน หรือผลกำไรขาดทุนที่แท้จริงได้ เพราะว่าการกลุ่มไม่ทราบถึงต้นทุนของผลิตภัณฑ์ ซึ่งผู้วิจัยได้จำแนกต้นทุนการผลิตตามทฤษฎีส่วนประกอบของต้นทุนการผลิตของผลิตภัณฑ์เครื่องแกง ดังนี้

1) ต้นทุนวัตถุดิบ ต้นทุนของผลิตภัณฑ์เครื่องแกงทั้ง 2 ชนิดมีเพียงต้นทุนวัตถุดิบทางตรง ดังนี้

- เครื่องแกงพริก ต้นทุนวัตถุดิบต่อกิโลกรัม 65.17 บาท
- เครื่องแกงส้ม ต้นทุนวัตถุดิบต่อกิโลกรัม 72.10 บาท

ซึ่งจากการเปรียบเทียบปริมาณความต้องการใช้วัตถุดิบในการผลิตรวมต่อเดือน พบว่า ปริมาณวัตถุดิบคงเหลือต่อเดือน 2,677.50 บาท ซึ่งทางกลุ่มได้วิธีแก้ปัญหาวัตถุดิบคงเหลือ ณ ปัจจุบัน คือ นำวัตถุดิบคงเหลือขายหน้าร้านในราคาทุน หรือราคาต่ำกว่าตลาด แต่ก็ประสบปัญหาของเน่าเสีย เนื่องจากผู้บริโภคที่ซื้อเครื่องแกงสำเร็จรูปนั้นไม่มีความต้องการใช้วัตถุดิบเหล่านี้

2) ค่าแรงทางตรง

กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ ไม่มีการคิดต้นทุนค่าแรงทางตรงและไม่มีการจ่ายค่าแรงทางตรงให้แก่สมาชิกกลุ่ม ดังนั้นจะส่งผลถึงต้นทุนการผลิต/ต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ผิดพลาด

3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต

กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ มีค่าใช้จ่ายในการผลิตต่อเดือนเท่ากับ 2,698 บาทดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ต้นทุนผลิตภัณฑ์ (เครื่องแกง) ต่อกิโลกรัมเดิม มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปต้นทุนผลิตภัณฑ์การบันทึกต้นทุนแบบเดิม

สรุปต้นทุนผลิตภัณฑ์การบันทึกต้นทุนแบบเดิม	
ชนิดต้นทุน	จำนวนเงินรวม
1. วัตถุดิบ	16,587.50
2. ค่าแรงทางตรง	-
3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต	2,698.00
รวมต้นทุนการผลิต	19,285.50
บวก วัตถุดิบคงเหลือจากการผลิต	2,677.50
ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น	21,968.00
หาร ปริมาณหน่วยผลิต (ก.ก.)	244.00
ต้นทุนผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปต่อกิโลกรัม	90

การพัฒนาการจัดการต้นทุนตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ หมู่ที่ 1 ตำบลนาแะ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการใช้ทฤษฎีการผลิตแบบทันเวลาพอดี (Just In Time, JIT)

ในการพัฒนาการจัดการต้นทุนตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะนั้น ผู้วิจัยได้นำระบบการผลิตแบบทันเวลาพอดี (Just in time, JIT) ตามแนวคิดของ Srirachanpetch (2018) เพื่อเน้นการเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่องโดยลดความสูญเปล่าหรือเหลือน้อยที่สุด ซึ่งระบบการผลิตนี้จะมีการส่งวัตถุดิบให้พอดีกับการใช้ผลิตและให้ทันเวลาต่อการผลิต โดยไม่มีวัตถุดิบคงเหลือ เนื่องจากวิธีนี้มองว่าการเก็บวัตถุดิบเป็นกิจกรรมที่มีต้นทุนเกิดขึ้นโดยไม่ได้สร้างมูลค่าเพิ่ม (Nonvalue added activity)

จากการเปรียบเทียบต้นทุนแบบเดิม และต้นทุนแบบทันเวลาพอดี พบว่า ในขณะที่ระบบการผลิตแบบเดิมจำเป็นต้องมีการเก็บวัตถุดิบในปริมาณที่ปลอดภัย (Safety stock) เพื่อผลิตสินค้าสำเร็จรูป ทำให้เกิดต้นทุนในการเก็บรักษา แต่ระบบการผลิตแบบทันเวลาพอดีมีการลดขั้นตอนโดยเฉพาะในเรื่องการเก็บสินค้าคงเหลือ เพราะมีการซื้อวัตถุดิบให้เพียงพอกับปริมาณการใช้ ทำให้มีการบัญชีที่แตกต่างและลดขั้นตอนการบันทึกบัญชีเมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการบันทึกบัญชีแบบเดิม ซึ่งการบันทึกต้นทุนยุคใหม่ที่สร้างความยั่งยืน ภายใต้แนวคิด Material Flow Cost Accounting : MFCA เป็นส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลงสู่การพัฒนาเพื่อความยั่งยืนที่ส่งผลให้กิจการมีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง โดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุน เพื่อทำให้เกิดศักยภาพในการแข่งขันตามเกณฑ์ของ ISO14051 Setthasakko (2014, pp. 104-110)

ประโยชน์ที่ทางกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะได้รับจากการใช้วิธีการผลิตแบบทันเวลาพอดี

1) ระบบการผลิตแบบทันเวลาพอดี จะควบคุมวัตถุดิบคงเหลือให้อยู่ในระดับที่น้อยที่สุดเพื่อไม่ก่อให้เกิดต้นทุนในการจัดเก็บและต้นทุนค่าเสียโอกาส จึงผลิตในปริมาณที่ต้องการเท่านั้น 2) วัตถุดิบคงเหลือในระบบการผลิตลดลง เหตุเพราะการผลิตระบบทันเวลาพอดีมีนโยบายที่จะขจัดวัตถุดิบคงเหลือ 3) สามารถควบคุมคุณภาพสินค้าได้ตามมาตรฐานตามสูตรการผลิต โดยผู้ปฏิบัติงานจะเป็นผู้ควบคุมและตรวจสอบคุณภาพด้วยตนเอง

วิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบเดิม และต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบใหม่

1) วัตถุดิบ : การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบเดิม หรือแบบใหม่ก็มีต้นทุนวัตถุดิบเท่ากัน ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อค่าแรงทางตรง : การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบเดิม ไม่มีการจ่ายค่าแรงงานให้แก่สมาชิก แต่การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบใหม่ มีการคิดค่าแรงงานหรือการจ่ายค่าแรงงานให้แก่สมาชิกที่เข้ามาร่วมทำการผลิต และทำการขาย ดังนั้นส่งผลให้กลุ่มสมาชิกมีรายได้เพิ่มมากขึ้น 3) ค่าใช้จ่ายในการผลิต : การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบเดิม หรือแบบใหม่ก็มีต้นทุนวัตถุดิบเท่ากัน ซึ่งไม่ส่งผลกระทบต่อ 4) วัตถุดิบคงเหลือ : การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบเดิมจะมีวัตถุดิบคงเหลือ ซึ่งจะก่อให้เกิดค่าใช้จ่าย ส่งผลให้ต้นทุนผลิตภัณฑ์สูงขึ้น แต่การคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบใหม่ จะไม่มีวัตถุดิบคงเหลือ ซึ่งจะก่อให้เกิดค่าใช้จ่าย และไม่ส่งผลให้ต้นทุนผลิตภัณฑ์สูงขึ้น ซึ่งสรุปได้ว่าการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบเดิมมีต้นทุนการผลิตสูงกว่าการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบใหม่

อภิปรายผล

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ

กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 1 ตำบลนาแะ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปัจจุบันมีผลิตภัณฑ์เครื่องแกงพริก และเครื่องแกงส้ม ขายปลีก ขายส่ง และยังรับจ้างผลิตให้แก่ลูกค้าตามคำสั่งซื้อ กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแะเป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ และสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มและร่วมสร้างรายได้ ด้วยการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น และทรัพยากรในชุมชนมาใช้ในการผลิตจนได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ พร้อมสร้างรายได้ให้แก่ชุมชน และเพิ่มศักยภาพให้แก่เศรษฐกิจชุมชนให้ยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Khataksomn (2020, pp. 474-488) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมและเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนก่อนให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจที่เหมาะสมกับชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นคงของเศรษฐกิจฐานรากหรือเศรษฐกิจชุมชนต่อไป อีกทั้ง

ทางกลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแจะ ยังมีความต้องการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มด้านการจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์ และการจัดทำบัญชี เพื่อต้องการทราบถึงผลการดำเนินงานที่แท้จริง และวางแผนการดำเนินงานต่อไปในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Taweewan (2013, pp. 7-16) กล่าวว่า กลุ่มชุมชนบ้านกลาง มีความต้องการ และสมัครใจในการเรียนรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีครัวเรือน เพื่อได้ทราบการไหลเวียนทางการเงิน และวางแผนทางการเงินต่อไปในอนาคต

ปัญหาและอุปสรรคในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์

พบว่า กลุ่มยังขาดความรู้พื้นฐานในด้านการจัดทำบัญชีต้นทุนผลิตภัณฑ์ ไม่มีการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ ไม่มีความรู้ทางบัญชี ไม่มีผู้จัดทำบัญชี ไม่มีการแยกต้นทุนและผลตอบแทน และยังไม่เข้าใจถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Thana-anawat (2020, pp. 169-180) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรท่าหลวงยิ่งเจริญ ยังขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคำนวณต้นทุนการผลิตและการกำหนดราคาขายที่เหมาะสม สอดคล้องกับการวิจัยของ Mongkolsamai, Bantao & Tokamnuch (2018, pp. 142-151) กล่าวว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านห้วยทราย มีปัญหาเกี่ยวกับการบันทึกบัญชี เนื่องจากรูปแบบสมุดบัญชีครัวเรือนแบบเดิมมีรูปแบบที่ยุ่งยาก จึงไม่สามารถทำบัญชีได้ สอดคล้องกับการวิจัยของ Nuanpradit (2018) กล่าวว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนข้าวสังข์หยด ยังขาดระบบการคิดต้นทุน และการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับการวิจัยของ Haemathulin, Chinwong & Chanpitu (2018, pp. 51-57) กล่าวว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้ผลิตสินค้า OTOP ประเภทจักรสาน ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในเรื่องของการคิดต้นทุน ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ต้นทุนได้แท้จริงได้

ผลจากการพัฒนาการจัดการต้นทุนตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน โดยการใช้ทฤษฎีการผลิตแบบทันเวลาพอดี

จากคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์แบบเดิมได้ปรับเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์แบบใหม่ โดยใช้ทฤษฎีการผลิตแบบทันเวลาพอดีเข้ามาช่วยในการผลิต และการคำนวณต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์นั้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ลดลงจากเดิม และสมาชิกในกลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นจากค่าแรงงาน และมีผลกำไรเพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อยอีกทั้งทำให้ทางกลุ่มทำการวางแผนการขาย และวางแผนการผลิตใหม่ โดยทางกลุ่มเล็งเห็นว่าหากเพิ่มจำนวนการขายได้มากขึ้น ในขณะที่ยังสามารถขายเครื่องแกงได้ในราคาเดิม ก็จะสามารถทำให้เกิดผลกำไรได้มากขึ้น และที่สำคัญการนำทฤษฎีการผลิตแบบทันเวลาพอดีเข้ามาช่วยในการผลิต และการคำนวณต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์นั้น ยังลดปัญหาสินค้าคงเหลือค้างสต็อก และลดต้นทุนการดูแลสินค้าหรือวัตถุดิบคงเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ Thana-anawat (2020, pp. 47-55) กล่าวว่า ในการบริหารจัดการต้นทุน โดยใช้แนวทางการผลิตให้เพียงพอกับความต้องการของลูกค้าหรือให้พอดีกับความต้องการของลูกค้า จะช่วยลดต้นทุนในการเก็บรักษาสินค้า จะช่วยให้ได้ผลกำไรสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การนำไปใช้ประโยชน์

1. กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแจะนำความรู้ที่ได้จากงานวิจัยไปใช้ในการบริหารจัดการต้นทุน เพื่อได้มาซึ่งกำไร และผลตอบแทน และก่อให้เกิดความยั่งยืนในการประกอบอาชีพ
2. กลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแจะนำความรู้ในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ที่ได้จากงานวิจัยเป็นต้นแบบนำร่องในการพัฒนาการจัดการต้นทุนแก่กลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยต่อยอดเพื่อขยายผลให้ครอบคลุมการดำเนินงานทั้งหมดของกลุ่มฯ เพื่อพัฒนากลุ่มเครื่องแกงบ้านนาแจะ เช่น การทำวิจัยด้านการบริหารจัดการ ด้านการตลาด
2. ควรทำวิจัยด้านการวิจัยผลิตภัณฑ์โดยเพิ่มชนิดผลิตภัณฑ์เครื่องแกง ให้มีความหลากหลายแต่ยังคงอนุรักษ์การใช้ภูมิปัญญาที่เป็นสูตรต้นตำรับจากบรรพบุรุษ

Reference:

- Haemathulin, C., Chinnawong, N. & Chanpiti, Y. (2018). Problems in conducting community enterprise of weave patterns OTOP products in Udonthani province. *College of Asian Scholars Journal*, 8(1), 51-57. (in Thai)
- Khatasombun, H. (2020). Community Potential Development to Create Sustainable Economic Foundations: Case Study of Noen Sala Subdistrict, Krok Phra District, Nakhon Sawan Province. *Journal of MCU Peace Studies*, 8(2), 474-488. (in Thai)
- Mongkolsamai, W., Bantao, N. & Tokamnuch, P. (2018). The development of the household accounting of women group at Ban Huai Sai Mae Rim district Chiang Mai. *Lampang Rajabhat University Journal*, 6(2), 142-151. (in Thai)
- Nuanpradit, S. (2018). The Development of the Bookkeeping and Product and Service Costing Systems for Sangyod Rice Community Enterprise: A Case Study of Baan Khao Klang, Khuan Khanun District, Pattalung Province. *Journal of Management Sciences*, 35(2), 27-54. (in Thai)
- Setthasakko, W. (2014). MFCA and Eco-efficiency: Saving Costs and Increasing Sustainability. *Journal of Accounting Profession*, 14(42), 104-110. (in Thai)
- Srichanpetch, S. (2018). *Accounting for planning and moderation* (4th ed.) Bangkok: PTN Press. (in Thai)
- Taweechan, S. (2013). Integral household accounting for accounting wisdom encouragement according to philosophy of sufficient economy: a case study of Banklang community, Khayoong subdistrict in Utumpornpisai district, Sisaket province. *Sakon Nakhon graduate studies journal*, 10(48), 7-16. (in Thai)
- Thana-anawat, P. (2020). Production cost management and profit planning of community enterprise products for local economic advancement, Bang Nangra Subdistrict, Bang Pahan District, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Journal of Kanchanaburi Rajabhat University*, 9(1), 47-55. (in Thai)
- _____. (2020). Production Cost Analysis and Pricing of Traditional Thai Dessert of Community Enterprise Product, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. *Journal of Management Science Review*, 22(2), 169-180. (in Thai)
- Yamkamang, T. & Panyayodtanakor, N. (2019). Development of Accounting System for Shrimp farmers Community Enterprise, Huai Muang Sub-district, Kamphaeng Saen District, Nakhon Pathom Province. *Journal of Humanities and Social Sciences Surattani Rajabhat University*, 11(3), 73-112. (in Thai)

ผู้เขียน

อาจารย์อมรรัตน์ ชาลิต

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจี้ อำเภอมะเข่ จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: Amonrat_cha@nstru.ac.th

อาจารย์ปาริชาติ มณี

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจั่ว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: nooparichat@hotmail.com

